

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **N. Y.**, zastoupený JUDr. Františkem Výmolou, advokátem se sídlem v Praze, Husníkova 2080/8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 2. 2004, č.j. 30 Az 6/2003 – 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 11. 2. 2004, č. j. 30 Az 6/2003 - 25, zamítl Krajský soud v Hradci Králové žalobu žalobce – stěžovatele proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 4. 4. 2003, č. j. OAM-910/VL-11-12-2003. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovateli udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) i b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel je toho názoru, že žalovaný neshromáždil dostatečné podklady pro své rozhodnutí, především k namítané otázce účasti stěžovatele v politické straně, kterou stěžovatel zmínil a neprovedl dostatečná zjištění k posouzení otázky, zda členové této strany jsou v Bělorusku vystaveni

politickému pronásledování či nikoliv. V tomto směru měly být vyžádána nejen zpráva z Ministerstva zahraničí ČR, ale i u mezinárodních organizací působících na našem území, jež se zabývají dodržováním lidských práv v jednotlivých zemích světa. Po vyžádání si shora naznačených zpráv a po vyhodnocení jejich obsahu měl nejen správní orgán, ale i soud rozhodující v prvním stupni učinit závěr, zda jsou splněny podmínky pro udělení azylu.

Orgány rozhodující ve věci neposoudily a neshromáždily jak důkazy navržené stěžovatelem, tak důkazy shora uvedené.

Žalovaný dle mínění stěžovatele porušil ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, protože řádně nezjistil skutkový stav věci. Kdyby tak učinil, dospěl by k závěru, že stěžovatel splňuje podmínky pro udělení azylu. Soud vytýkané nedostatky řízení neodstranil a sám taktéž rozhodoval na základě neúplně zjištěného skutkového stavu.

Dále stěžovatel uvádí, že v současné době velice složitě a zdlouhavě zajišťuje důkazy svědčící o jeho účasti v naznačené politické straně a důkazy o jeho pronásledování za jeho účast v ní. Požádal kolegy straníky z této strany, kteří požádali o azyl v Německu, kde jejich žádosti bylo vyhověno, o zaslání dokladů (seznamů členů, atd.) a prohlášení, že stěžovatel byl členem politické strany, a stejně jako jeho kolegové, byl i on pro svoji účast ve straně politicky pronásledován.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti navrhuje stěžovatel rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Současně žádá o přiznání odkladného účinku ve smyslu ustanovení § 107 s. ř. s.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil přípisem ze dne 11. 5. 2004, kde uvedl, že s ohledem na obsah správního spisu se nebude ke kasační stížnosti vyjadřovat a odkázal na správní spis. Žalovaný neshledává důvody pro přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je stěžovatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 2. 3. 2003. V žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že je běloruské národnosti, pravoslavného vyznání, že v letech 1996-1999 byl příznivcem Běloruské národní fronty, a že proti němu bylo v roce 2002 vedeno v České republice trestní stíhání za útok na veřejného činitele. Uvedl, že po smrti otce v prosinci 1999 ho navštívily neznámé osoby, které s sebou přinesly otcem podepsaný dlužní úpis na částku 12 000 USD. Jelikož v době podpisu dlužné částky společně s otcem stěžovatel podnikal, byl nucen dluh vyrovnat. Musel prodat svůj byt a poté veškeré dlužné peníze předal věřitelům. Stejné osoby jej navštívili ještě jednou a požadovali po něm úhradu úroků z dlužné částky. Určily mu jednoměsíční lhůtu splatnosti a přitom mu pohrozily fyzickou likvidací. Z obav před nimi opustil stěžovatel vlast a odjel do ČR. V době, kdy pobýval v ČR ve vězení, byl upozorněn pracovníkem běloruského velvyslanectví, že v případě podání žádosti o azyl by mohl mít po návratu do vlasti problémy se státními orgány Běloruska. Ve vlastnoručně podepsaném prohlášení uvedl, že důvodem podání jeho žádosti o azyl je obava z ohrožení života ze strany soukromých osob z kriminálních skupin a hrozba uvěznění.

V pohovoru konaném dne 11. 3. 2003 upřesnil, že byl od roku 1996 do roku 1999, tedy v době, kdy studoval práva na vysoké škole, právnickým konzultantem muže, který byl členem Běloruské národní fronty. Studia na právech ukončil v roce 1999 a začal podnikat spolu otcem v prodeji nemovitostí. V srpnu téhož roku nastoupil jako právník na prokuraturu. V prosinci zemřel otec. Krátce nato jej navštívily neznámé osoby které po něm prvně požadovaly na základě dlužního úpisu otce částku USD 12 000 a poté, co prodal byt a dlužnou částku uhradil, požadovaly taktéž úroky. Proto stěžovateli nezbylo než odjet z vlasti. Na policii nic nenahlásil a o pomoc nepožádal, protože pracoval na prokuratuře a je mu známo, že by se žádná policie jeho případem nezabývala, neboť osoby, které mu vyhrožovaly, mají velké kontakty a hodně peněz. Stěžovatel rovněž vypověděl, že z vlasti odešel taktéž z důvodu své bývalé spolupráce s členem opoziční politické strany, v důsledku níž byl nucen odejít z prokuratury. Uvedl, že členové této strany jsou v Bělorusku pronásledováni a tím se stali terčem pronásledování i jeho spolupracovníci. Ze strany zaměstnavatele mu bylo sděleno, že pokud spolupracoval s takovou osobou, nemůže již dále na prokuratuře pracovat. Aby nebyl vyhozen, podal stěžovatel sám výpověď. Na dotaz žalovaného, zda prokuratuře jeho spolupráce s členem opoziční strany nevadila v době, kdy nastupoval do práce, stěžovatel sdělil, že tomu bylo v době, kdy žil jeho otec, který měl velké kontakty na prokuratuře a soudě. V době, kdy pobýval v ČR ve vězení, se od spoluvězně dověděl, že v případě návratu do vlasti mu hrozí trest odnětí svobody až na pět let.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne rozhodnutí, kterým dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu stěžovateli azyl neudělil. Současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou. V této se vytýkal žalovanému porušení celé řady procesních ustanovení správního řádu, odkázal na svou žádost a protokol k pohovoru. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žalovaný rozhodl správně, pokud v souladu s ustanovením § 12 zákona o azylu stěžovateli azyl neudělil, neboť stěžovatel ve své žádosti ani v pohovoru neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z důvodů právně relevantních, taxativně uvedených v citovaném ustanovení. Krajský soud dále konstatoval, že žalovaný zjistil skutkový stav pro posouzení udělení azylu v souladu se zákonem a neshledal namítané vady správního řízení.

Výše uvedený rozsudek napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatel stižní důvod odkazem na ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst.1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení, když zpochybňuje závěry soudu a žalovaného o nedůvodnosti podané žádosti o azyl.

S názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 5 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu. Jedním z důvodů opuštění vlasti a podání žádosti o azyl byly potíže stěžovatele se soukromými osobami, které po něm požadovali úhradu dluhu otce stěžovatele spolu s příslušnými úroky. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nelze problémy mezi soukromými osobami a tzv. mafií v domovském státě považovat za některý z důvodů, pro něž by bylo lze podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu úspěšně odůvodnit žádost o azyl. Taktéž stěžovatelem tvrzená skutečnost, že byl konzultantem člena Běloruské národní fronty, bez toho aniž by stěžovatel tvrdil a prokázal pronásledování své osoby z tohoto titulu není způsobilá odůvodnit udělení azylu. Za této situace jak žalovaný v rozhodnutí prvého stupně, tak soud v žalobou napadeném rozhodnutí správně usoudil, že podmínky pro udělení azylu podle ust. § 12 v daném případě splněny nejsou.

Nadto je Nejvyšší správní soud nucen konstatovat, že neutěšená situace se stavem dodržování lidských práv v Bělorusku, která vyplývá ze Zpráv Ministerstva zahraničí USA sama o sobě nezakládá důvod dle § 12 zákona o azylu pro udělení azylu v ČR. Právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu se jeví konkrétní situace stěžovatele a důvody, pro které o azyl žádá.

Nejvyšší správní soud shledal výše uvedenou kasační námitku ohledně nesprávného posouzení právní otázky v daném případě nedůvodnou.

Taktéž námitka stěžovatele spočívající v kritice provedeného dokazování ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., kdy žalovaný dle mínění stěžovatele nedostatečně shromáždil podklady pro své rozhodnutí, není opodstatněná.

V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Ze žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by správní orgán byl povinen prokazovat z vlastní iniciativy žadatelova tvrzení. V dané věci ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že se žalovaný zabýval všemi stěžovatelem uvedenými tvrzeními. Taktéž sám stěžovatel nežádal o doplnění protokolu, k obsahu shromážděných podkladů (zpráv o dodržování lidských práv a ostatních informací), které si žalovaný pro vydání rozhodnutí shromáždil, se stěžovatel nevyjádřil a nenavrhl jejich doplnění. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je naopak zřejmé, že se žalovaný podrobně zabýval tvrzenými problémy stěžovatele vzniklými z důvodu jeho spolupráce se členem opoziční politické strany, jak je patrné ze strany č. 3 napadaného rozhodnutí. Na tomto místě žalovaný vážil jak pronásledování samotných členů opozičních stran, tak možné pronásledování jejich rodinných příslušníků. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Nejvyšší správní soud neshledal naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Pokud jde o námitku stěžovatele spočívající v nesprávném postupu žalovaného, který si měl dle názoru stěžovatele vyžádat zprávy nejen u Ministerstva zahraničí ČR, ale taktéž u mezinárodních organizací působících na našem území, jež se zabývají dodržováním lidských práv v jednotlivých zemích světa, nebyla tato v průběhu celého správního ani soudního řízení zmíněna a tvoří z tohoto pohledu novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve smyslu výše citovaného ustanovení nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 1. 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu